

УДК 001(477.43):327 "2012/2013"

І.М.Конет, В.С.Кшевецький

Міжнародна діяльність Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка у 2012–2013 роках

Університет у Кам'янці-Подільському заснований 1 липня 1918 р. відповідно до Закону, прийнятого Радою Міністрів Української держави і затвердженого гетьманом П.П.Скоропадським. 22 жовтня заклад розпочав свою діяльність. Одним із організаторів університету був його перший ректор професор І.Огієнко. З 2008 р. університет має статус національного і носить ім'я Івана Огієнка.

В університеті функціонують 9 факультетів, 39 кафедр, навчально-консультативний центр, центри доуніверситетської підготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів, редакційно-видавничий відділ, 18 наукових шкіл, 12 науково-дослідних центрів, 26 науково-дослідних лабораторій.

Одним із важливих напрямків діяльності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка є розвиток міжнародного співробітництва, забезпечення його інтеграції в міжнародне університетське співтовариство в рамках Болонського процесу та європейської інтеграції України.

У своїй міжнародній діяльності університет діє в полі національного законодавства України в галузі освіти, керуючись відповідними міжнародними і регіональними документами, виробленими в рамках реалізації завдань Болонського процесу. Так, стратегічний курс університету на інтеграцію до загальноєвропейського простору вищої освіти зумовив пріоритетні напрямки міжнародної діяльності, зокрема розробку, участь та організаційне забезпечення проєктів транс'європейського співробітництва, націлених на розвиток, вдосконалення та впровадження нових напрямків академічної діяльності, що відповідають потребам суспільства в процесі глобалізації, розробку механізмів підвищення якості й оцінки якості освіти тощо.

Університет у 2007 році став членом **Євразійської Асоціації Університетів (САУ)** – авторитетної і впливової міжнародної організації вищих навчальних закладів, у яку входять національні університети всіх країн СНД, провідні регіональні університети та вищі навчальні заклади країн Євразійського простору. Протягом семи років своєї діяльності у рамках співпраці з САУ Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка здійснює заходи, спрямовані на практичну реалізацію прогресивних ідей у сфері освіти і науки, збереження та розвиток єдиного освітнього простору та гуманітарного співробітництва, на освоєння світового досвіду реформування вищої освіти в конкретних умовах формування нових держав на пострадянському просторі. Обмін досвідом, творчі дискусії на принципах поваги стали важливим фактором прогресу Університету на Євразійському просторі і в світі.

Кам'янець-Подільський національний університет на З'їздах САУ ініціював, зокрема, розгляд проблем розвитку національної освіти, завдання збереження єдиного освітнього простору і забезпечення рівності університетських дипломів,

розвитку співробітництва університетів-членів Асоціації в галузі освіти та університетської науки, навчально-методичні питання вдосконалення університетської освіти.

Важливий напрямок діяльності Університету в рамках співпраці з Асоціацією – це робота з молоддю і трудовими колективами. Університет є співзасновником Студентської асоціації університетів країн СНД та Євразійської асоціації профспілкових організацій університетів, які регулярно проводять з'їзди та заходи, спрямовані на зміцнення міжнародних зв'язків. Свою співпрацю Університет із Асоціацією здійснює через численні конференції, форуми, міжвузівські зв'язки і контакти тощо.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка є також співзасновником і співорганізатором міжнародних науково-практичних конференцій “Університети і суспільство”, які користуються великим авторитетом серед університетської спільноти та мають широке міжнародне визнання. У конференціях беруть участь більше тисячі професорів і викладачів вузів країн СНД (Азербайджан, Вірменія, Білорусь, Казахстан, Киргизстан, Росія, Таджикистан, Узбекистан, Україна), інших країн, представники Міжнародних організацій. З 2009 року розпочався випуск серії монографій “Євразійські університети ХХІ століття” (“Про освіту. Євразійський простір”, “Про наукові дослідження та наукові школи. Євразійський простір” та ін.).

У січні 2008 року Університет виступив співзасновником **Консорціуму Варшавського та українських університетів**. На щорічних засіданнях представники Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка ініціювали та взяли участь в обговоренні таких важливих питань:

- організація спільних щорічних студентських конференцій (почергово в кожному Університеті Консорціуму);
- спільні публікації у журналі “Українська полоністика” та “Вісник Житомирського національного університету”;
- обмін студентами, аспірантами, викладачами;
- видавництво спільного часопису наукових, науково-популярних і дидактичних статей “Дослідження з історії Центральної та Східної Європи. Щорічник” (на базі Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка);
- організація щорічної Студентської літньої школи тощо.

Університетом був також підписаний договір з ГО “MultiKultiUA”, що дає змогу Університету брати активну участь в освітніх проєктах, міжнародних волонтерських проєктах, європейських інтеграційних проєктах тощо. Відповідно був розроблений комплекс заходів, починаючи з найменших і закінчуючи комплексними проєктами:

- організація стажувань, волонтерської роботи, допомога у вивченні мови;
- організація академічних обмінів;
- реалізація освітніх та культурних поїздок у межах України та Західної Європи;
- організація культурних і спортивних заходів;
- реалізація літніх таборів, семінарів і конференцій з актуальних тем тощо.

У квітні 2008 року Університет був прийнятий до **Міжнародної Асоціації Університетів (МАУ)**, яка об'єднує університети, інші заклади вищої освіти, національні та регіональні асоціації університетів з усього світу. Загалом 15 структурних підрозділів університету є членами різних міжнародних організацій, що сприяє партнерській діяльності й взаємному вивченню ключових проблем у сфері вищої освіти та їх дослідженню.

Так, членство Університету в Міжнародній асоціації університетів:

- сприяє обміну досвідом і співпраці між університетами;
- підтверджує та захищає академічні цінності й принципи, котрі визначають належне функціонування університетів та інших вищих навчальних закладів;
- сприяє перспективному розвитку і посиленню ролі та функцій Університету в суспільстві;
- представляє проблеми вищої освіти в міжнародних органах (ЮНЕСКО, Світовий банк тощо);
- сприяє кращому розумінню існуючих тенденцій і політики у галузі вищої освіти за допомогою аналізу, досліджень тощо.

На базі Університету проходять регулярні обговорення досягнень, проблем і перспектив вищої освіти, а також обмін професійним досвідом. Практична діяльність Університету в рамках Асоціації полягає у регулярних проведеннях тематичних конференцій, симпозіумів, дослідження питань, пов'язаних з проблемами і тенденціями розвитку вищої освіти, в співпраці з міжнародними організаціями.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка постійно подає широкий спектр інформаційно-аналітичних матеріалів у "Міжнародний довідник університетів", журнал "Система вищої освіти", газету "IAU", збірник аналітичних публікацій "Питання вищої освіти". Інформацію про Кам'янець-Подільський національний університет як повноправного члена МАУ розміщено у щорічному Міжнародному довіднику університетів, базі даних Асоціації по світовим вищим навчальним закладам (<http://www.iau-aiu.net>).

Університет має офіційні угоди про співпрацю із 53 зарубіжними вузами й організаціями світу; є постійним членом Асоціації європейських університетів, Євразійської асоціації університетів, співзасновником Консорціуму Варшавського та українських університетів. Найбільшу кількість договорів укладено з вузами Польщі (15) та Росії (9), Молдови (6); разом із цим маємо договори з Німеччиною, Великобританією, США, Туреччиною, Узбекистаном, Китаєм тощо. На сьогоднішній день головними партнерами для університету є вузи найближчих сусідів – Республіки Польщі, Російської Федерації, Молдови (Варшавський університет, Ягелонський університет, Університет гуманістичних та природничих наук ім. Яна Кохановського в м.Кельце, Вища школа адміністрації в м.Бельсько-Бяла; Слєцький державний університет імені І.О.Буніна; Відділ оптоелектроніки Інститут прикладної фізики АН Молдови). Перелік наукових інституцій та закордонних закладів освіти, з якими укладено двосторонні і багатосторонні договори про співробітництво, подано у таблиці 1.

Таблиця 1.

Навчальний заклад або його підрозділ, з яким підписано угоду про співробітництво	Країна	Головний напрямок співробітництва
Академічне товариство Міхала Балудянського	Польща	Реалізація спільних науково-дослідних програм, проведення наукових і практичних конференцій, симпозіумів, семінарів, круглих столів, організація лекцій та проведення семінарських занять
Академія музики, театру та образотворчих мистецтв, м.Кишинів	Молдова	Обмін досвідом та інформацією з питань музики, театру, образотворчого мистецтва, методики викладання, структури і змісту вищої освіти, реалізації дистанційного дворівневого навчання
Академія образотворчого мистецтва Яна Матейки, факультет консервації та реставрації творів мистецтва	Польща	Мистецька діяльність
Академія спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської у Варшаві	Польща	Спільні наукові дослідження, обмін інформацією, студентами, викладачами, створення спільного наукового центру у сфері спеціальної педагогіки
Академія туризму в Анталії	Туреччина	Обмін досвідом та інформацією з питань економіки та туризму, дистанційного дворівневого навчання
Балтійська міжнародна академія	Латвія	Обмін досвідом та інформацією з питань економіки, психології, методики викладання, структури та змісту вищої освіти, реалізації дистанційного дворівневого навчання
Белгородський державний національний дослідницький університет	Росія	Обмін досвідом та інформацією з питань педагогіки, корекційної педагогіки та психології, методики викладання, структури і змісту вищої освіти, реалізації дистанційного дворівневого навчання
Вища Східноєвропейська державна школа, м.Перемишль	Польща	Співпраця у сфері вивчення полоністики, україністики, історії, політології, випуск спільних збірників наукових праць студентів та науково-педагогічних працівників

Вища школа адміністрації в м.Бельсько-Бяла	Польща	Підготовка навчально-методичної, наукової та науково-популярної літератури медико-біологічного циклу
Вища школа туризму і екології, м.Суха-Бескидзька	Польща	Обмін науково-педагогічними та науковими співробітниками, обмін науковими матеріалами, спільна організація курсів, стажувань, конференцій та семінарів, організація спільних магістерських та аспірантських програм, спільні дослідницькі проекти, включаючи державні та фундаментальні дослідження
Відділ оптоелектроніки Інститут прикладної фізики АН Молдови	Молдова	Дослідження властивостей напівпровідникових сполук, розробка пристроїв оптоелектроніки
Гете-інститут у Києві, представник Вальтер Деген	Німеччина	Поповнення наукової бібліотеки навчальною та методичною літературою
Державна вища професійна школа в м.Глогув	Польща	Спільні конференції; видання спільних збірників; обмін бібліотечним фондом; сприяння публікації вчених кафедр у виданнях університетів
Державна вища професійна школа імені Президента Ст. Войцехівського, м.Каліш	Польща	Наукові дослідження, наукове співробітництво; обмін студентами та викладачами
Державна вища професійна школа імені Яна Гродка, м.Санок	Польща	Обмін науковим і дидактичним досвідом, мовне стажування студентів, випуск спільних збірників наукових праць студентів та науково-педагогічних працівників
Державна освітня установа вищої професійної освіти Забайкальський державний гуманітарно-педагогічний університет імені М.Г.Чернишевського	Росія	Спільні конференції; видання спільних збірників; обмін бібліотечним фондом; сприяння публікації вчених кафедр у виданнях університетів, обмін викладачами, молодими ученими та іншими співробітниками університетів для читання лекцій
Духовна семінарія імені Яноша Вешлеї	Угорщина	Педагогічна, дослідницька, наукова робота, обмін студентами та викладачами
Євроакадемія	Естонія	Історія і політичні науки, охорона довкілля, економічні і філологічні науки (перекладознавство)

Єлецький державний університет імені І.О.Буніна	Росія	Організація і проведення спільних наукових семінарів, науково-практичних конференцій; підготовка спільних науково-дослідних проєктів
Жешівський університет	Польща	Спільні наукові дослідження, обмін працівниками, студентами та досвідом, видання спільного збірника наукових праць
Заклад освіти “Білоруський державний педагогічний університет імені Максима Танка”	Білорусь	Спільні конференції, видання спільних збірників; обмін бібліотечним фондом; сприяння публікації вчених кафедр у виданнях університетів; обмін викладачами, молодими ученими
Інститут ботаніки Ягелонського університету	Польща	Обмін професорсько-викладацьким складом; спільна організація курсів, стажувань, конференцій та семінарів; спільні дослідницькі проєкти з охорони природи та навколишнього середовища
Інститут внутрішніх вод імені І.Д.Папаніна	Росія	Освіта і наука: обмін викладачами, студентами
Калузький державний педагогічний університет імені К.Е.Цюлковського	Росія	Встановлення співробітництва в галузі фізико-математичних наук і методик їх викладання між університетами на умовах взаємних інтересів
Краківський педагогічний університет імені Комісії Національної освіти	Польща	Обмін викладачами, студентами, проведення пленерів
Краснодарська крайова громадська організація “Співдружність Кубань–Україна”	Росія	Спільна наукова, дослідницька, педагогічна робота
Магнітогорський державний університет, педагогічний факультет	Росія	Науково-дидактична співпраця у сфері педагогіки
Міжнародна громадська організація “Український центр “Співробітництво”	Молдова	Розробка спільних проєктів і удосконалення раніше започаткованих; проведення круглих столів, симпозіумів, семінарів та інших заходів, а також сприяння в організації й підготовці

Молдовський державний університет	Молдова	Співпраця та розвиток зв'язків в сфері вищої освіти, науки та культури, обмін експертами, вченими, викладачами, студентами, а також інформацією та науковими матеріалами в сфері вищої освіти і наукової діяльності
Московський державний технологічний університет технологій та управління	Росія	Спільні конференції; видання спільних збірників; обмін бібліотечним фондом; сприяння публікації вчених кафедр у виданнях університетів
Німецька академічна служба обміну студентів і викладачів (ДААД), лектор-координатор Клавдія Претор	Німеччина	Стипендійні програми
Придністровський державний університет імені Т.Г.Шевченка	Молдова	Обмін викладачами для читання лекцій та ведення педагогічної роботи, обмін навчально-методичною літературою і інформацією з навчальних планів і програм
Придністровський державний університет імені Т.Г.Шевченка, факультет педагогіки і психології	Молдова	Обмін методичними матеріалами і співробітництво в організації наукових обмінів в рамках семінарів, конференцій, круглих столів, майстер-класів
Редакція газети "Англія"	Велико-британія	Проходження практики студентами
Російський державний педагогічний університет імені О.І.Герцена	Росія	Спільні конференції; видання спільних збірників; обмін бібліотечним фондом; сприяння публікації вчених кафедр у виданнях університетів
Саратовський державний університет імені М.Г.Чернишевського	Росія	Організація і проведення спільних наукових семінарів, науково-практичних конференцій, симпозіумів; підготовка і реалізація спільних науково-дослідних проектів; обмін досвідом, викладачами, молодими ученими, студентами
Словацький сільськогосподарський університет, м.Нітра	Словацьчина	Обмін науково-педагогічними та науковими співробітниками, обмін науковими матеріалами, спільна організація курсів, стажувань, конференцій та семінарів, організація спільних магістерських та аспірантських програм, спільні дослідницькі проекти

Спеціальна школа для глибоко-розумово-відсталих дітей м.Стальова Воля	Польща	Проходження практики студентів, обмін науковими та навчально-методичними розробками у сфері спеціальної педагогіки
TESOL, підрозділ “TESOL-Ukraine”	США	Підвищення професійної кваліфікації викладачів, обмін досвідом в застосуванні інноваційних методів викладання англійської мови
Ташкентський державний технічний університет	Узбекистан	Науково-освітній, гуманітарний
Ташкентський університет інформаційних технологій	Узбекистан	Науково-освітній, гуманітарний
Технічний університет – Варна	Болгарія	Співпраця у сфері фізико-математичних наук і методик їх викладання. Стажування студентів, аспірантів, викладачів, обмін публікаціями, організація спільних конференцій, семінарів, виконання спільних наукових проєктів
Технологічний університет Люлео	Швеція	Обмін студентами, обмін викладачами
Університет гуманістичних та природничих наук імені Яна Кохановського, м.Кельце	Польща	Наукові дослідження, проведення семінарів в рамках “Школи Відкритого Розуму” з випуском збірників наукових праць
Університет імені Миколая Коперніка	Польща	Наукова, мистецтвознавча діяльність, обмін студентами, літня школа
Університет Флориди	США	Навчальний, культурний взаємообмін, проходження практики студентами
Утенський вищий учбовий заклад	Литва	Обмін досвідом та інформацією з питань економіки, психології, методики викладання, структури і змісту вищої освіти, реалізації дистанційного дворівневого навчання
Факультет мистецтвознавства Університету Миколая Коперніка в Торуні	Польща	Мистецька діяльність
Художня школа Наталії Гебертсбауер	Німеччина	Обмін досвідом та інформацією з питань музики, театру, образотворчого мистецтва, методики викладання, структури і змісту вищої освіти

Центр Східної Європи Варшавського університету	Польща	Науковий, (видання спільного збірника наукових праць “Дослідження історії країн Центральної та Східної Європи”)
Цзилінський педагогічний університет	Китай	Обмін досвідом та інформацією з питань мистецтва, філології, журналістики, історії, права, математики, фізики, економіки, психології, екології, фізкультури, туризму, методики викладання, структури і змісту вищої освіти
Чуваський державний педагогічний університет імені І.Я.Яковлева	Росія	Науково-педагогічне співробітництво, надання освітніх послуг, організація навчального і культурно-виховного процесу, підвищення кваліфікації співробітників, зміцнення науково-методичних зв'язків

У 2012 р. стан міжнародного співробітництва обговорювався на засіданнях вченої ради (“Стан міжнародної співпраці університету в сфері наукової діяльності та завдання з його поглиблення” (протокол №6 від 31.05.2012 р.), “Міжнародні зв'язки факультету фізичної культури” (протокол №10 від 24.10.2012 р.)) та ректорату університету (“Використання кафедрою англійської мови міжнародних зв'язків для проведення навчальних практик та виконання навчальних програм” (протокол №6 від 14.06.2012 р.), “Міжнародні зв'язки кафедри іноземних мов, кафедри фізики” (протокол №8 від 11.10.2012 р.)).

Упродовж 2012 року продовжувалася практика підписання угод із зарубіжними навчальними закладами та освітніми організаціями. Так, були підписані угоди з Вищою школою адміністрації м.Бельско-Бяла (Польща), Ташкентським державним технічним університетом (Узбекистан), Ташкентським університетом інформаційних технологій (Узбекистан).

Університет співпрацював із 86 зарубіжними організаціями 18 країн світу. Основна увага зосереджувалася на використанні міжнародного співробітництва у навчальному процесі. Цьому сприяли контакти із 45 зарубіжними навчальними закладами та освітніми організаціями 11 країн світу (США, Швеція, Італія, Німеччина, Словаччина, Угорщина, Естонія, Білорусь, Молдова, Росія та Польща). Серед них віділимо: TESOL в Україні, Британська рада, Німецька служба академічних обмінів, Французький мовно-культурний центр в Україні, Асоціація молоді та культури (м.Шарльо, Франція), Краснодарська крайова громадська організація “Співдружність Кубань-Україна” тощо.

За останні п'ять років Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка став активним учасником та бенефіціаром великих міжнародних проектів, представлених у таблиці 2.

Таблиця 2.

№ з/п	Напрямок співпраці	Партнер (державна, організація, інститут, установа та ін.)	Назва проекту, програми
1.	Природоохоронна діяльність	Фонд “Дарвінівська ініціатива”, фонд Фулбрайта	Грант “Моніторинг кажанів в Україні”
2.	Освіта, наука	Технічний університет, Міжнародне академічне товариство ім. М.Балудянського (Словаччина)	Педагогічна дослідницька наукова діяльність
3.	Фізичне виховання, спорт і здоров’я людини	Придністровський державний університет імені Т.Г.Шевченка, факультет фізичної культури і спорту (Молдова)	Спільні наукові дослідження “Науково-методичні основи фізичного виховання учнів загальноосвітньої школи та студентів ВНЗ в сучасних умовах реформування освіти”; Спільний міжнародний науковий збірник “Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту і здоров’я людини”
4.	Психологія	Жешівський університет (Польща)	Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин у ХХІ столітті на тлі українсько-польських досліджень
5.	Корекційна освіта	Жешівський університет (Польща)	Соціальні патології у виховному середовищі: загрози, профілактика, виховання, освіта, соціальна робота
6.	Наука, мистецтвознавство	Відділ міжнародних програм, м.Торунь (Польща)	Наукове співробітництво
7.	Гуманітарні науки	Гуманістично-природничий університет імені Яна Кохановського, м.Кельце (Польща)	Міжнародний інтеграційний семінар для студентів, магістрантів і аспірантів “Школа Відкритого Розуму”
8.	Журналістика	Університет Флориди (США)	Круглий стіл у режимі онлайн з проблем сучасної американської журналістики

9.	Українська філологія	Бендери український ліцей (Молдова)	Методичне забезпечення викладання української мови
10.	Філологія	Вища державна професійна школа імені Яна Гродка, м.Санок (Польща)	Спільні наукові дослідження “Проблеми філології та культури: Україна-Польща”. Збірник наукових праць українських та польських вчених
11.	Гуманітарні науки	Жешівський університет (Польща)	Спільні наукові дослідження “Гуманітарні студії: Україна-Польща”
12.	Філологія	Вища державна професійна школа імені Яна Гродка, м.Санок (Польща); Жешівський університет (Польща)	Спільні наукові дослідження “Національно-культурний аспект вивчення українистики і полоністики”
13.	Наукова діяльність	Забайкальський державний гуманітарно-педагогічний університет ім. М.Г.Чернишевського, м.Чита (Росія)	Обмін публікаціями
14.	Наукова діяльність	Центр Східної Європи Варшавського університету, м.Варшава (Польща)	Створення спільного збірника наукових праць з дослідження історії країн Центральної і Східної Європи в рамках діяльності Консорціуму університетів України і Варшавського університету
15.	Наукова діяльність	Академія спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської, м.Варшава (Польща)	Створення і діяльність Міжнародного центру зі спеціальної педагогіки
16.	Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	Агентство США з міжнародного розвитку	Проект покращення планування сім'ї та репродуктивного здоров'я в Україні
17.	Освіта, наука	Інститут педагогіки Жешівського університету (Польща)	Переклад, рецензування та видання наукових праць українською мовою працівників Інституту педагогіки Жешівського університету
18.	Методика викладання фізики	Академічне товариство Міхала Балудяньського (Словаччина)	Впровадження прогресивних методів вищої освіти

Підписані угоди відкрили нові можливості для проходження стажувань, практик, навчання. Продовжувалася практика пленерів спільно з Краківським університетом імені Комісії Народної Освіти. За взаємною згодою на ній побувало 18 осіб (викладачі та студенти). За результатами пленерів у картинній галереї м. Кам'янець-Подільського була організована виставка кращих робіт під гаслом "Краків–Кам'янець-Подільський очима молодих художників".

Здійснювалось проходження зарубіжної практики з технології туристичної діяльності студентами 2–3 курсів напряму підготовки "Туризм". Протягом березня студенти пройшли практику у трьох європейських країнах (Польщі, Чехії та Німеччині). На підставі договору про співпрацю із туроператорською фірмою "Гюрсес-Інтур" (Туреччина) було організовано проходження виробничої практики студентів напряму підготовки 6.140103 "Туризм" у Румунії–Болгарії (жовтень 2012 р.).

Багатосторонні контакти дозволили розширити географію міжнародних зв'язків, що позначилось на інтенсивності міжнародних відряджень. У 2012 році науково-педагогічними працівниками та студентами їх виконано 231. З цього числа з метою наукової роботи та наукового стажування відбулося 8 відряджень; 115 – з метою участі у конференціях, з'їздах та ін.; 31 студент здійснив частковий курс навчання або навчався на мовних курсах.

Популярністю серед викладачів та студентів користуються літні та зимові школи. У 2012 році науковці університету брали участь у науковому таборі Жешівського університету (м. Жешів, Польща) – 5 осіб, літній школі з юдаїки (м. Санкт-Петербург, Росія) – 3 особи, міжнародній зимовій школі (м. Великий Новгород, Росія) – 1 особа. Так, студентка-магістрантка факультету іноземної філології Вікторія Гаврилюк з 7 січня по 1 квітня 2012 р. перебувала на стажуванні в м. Фленсбург (Німеччина), в народній школі Данії Jaguplund Hojskole (Яруплунд Хойсколе). Це стажування здійснювалось на основі виграного гранту. Метою школи є обмін досвідом через мовний компонент взаємодії різних культур і менталітетів. Викладання предметів здійснювалось англійською, німецькою і датською мовами. 24 учасники школи представляли Україну (17 осіб), Латвію, Польщу, Росію, Казахстан, Білорусь. Перед учасниками школи виступали різні політичні та культурно-освітні діячі. Після закінчення стажування Вікторія Гаврилюк отримала 2 сертифікати: перший – про проходження поглибленого курсу німецької мови, другий засвідчує вивчення таких навчальних курсів, як основи демократії, політичний діалог, етнокультура тощо.

Викладачі Оксана Ткач, Оксана Константинів, Олена Белова та Олена Смолина здобули наукові стипендії ЮНЕСКО для участі у літній школі Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (м. Варшава, Польща).

Згідно угоди між Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка та Краківським педагогічним університетом ім. Комісії Народної Освіти (Польща) було взято курс на розвиток студентського фестивального руху. Завдяки попереднім домовленостям досягнуто згоди про проведення щорічних студентських фестивалів. З часом масштаби таких фестивалів розрослися.

15–19 червня 2012 р. студентський академічний хор “Мелос” узяв участь та здобув перемогу на XIII міжнародному конкурсі-фестивалі “Сонце, радість, краса”, який проходив у місті Несебр (Болгарія), виборовши у номінації академічний хоровий спів диплом I ступеня. Лауреатом диплому II ступеня у номінації академічний вокал стала студентка IV курсу педагогічного факультету Наталія Коняхіна (клас доцента Л.В.Мартинюк), грамотою за майстерність та участь у номінації класична музика, фортепіано нагороджена студентка II курсу педагогічного факультету Анастасія Ярова (клас ст.викладача А.В.Боршуляк). Також Грамотою-сертифікатом за творчі успіхи та високі досягнення в роботі, представлений на конкурсі, нагороджена художній керівник академічного хору “Мелос” Любов Василівна Мартинюк.

З 16 по 18 травня 2012 р університетський хор “Благовіст” у кількості 22 особи (керівник Зиновій Яропуд) брав участь у 31 Міжнародному фестивалі духовної музики “Хайнувка–2012”, (м.Білосток, Польща). Виступ хору був високо оцінений польською стороною. За виступ на фестивалі хор відзначений дипломом III ступеня у номінації “Регіональні хори”.

Основною метою участі університету у фестивалях є: забезпечення можливості для знайомства та плідного спілкування студентів і викладачів різних країн; зацікавлення учасників фестивалів національною історією, культурою та традиціями; активізація навчального, наукового, культурного співробітництва між студентами різних вузів Європи та світу; ознайомлення студентських делегацій з різними країнами світу з природними, історичними та культурними пам’ятками мультикультурної співпраці різних народів в історичній перспективі.

Міжнародне співробітництво активно використовується у роботі зі здібними студентами. Воно підвищує мотивацію до навчання та бажання до науково-технічної творчості. Це засвідчує реалізація Міжнародного інтеграційного проекту для студентів, аспірантів та докторантів “Школа Відкритого Розуму”. Основна мета школи – інтелектуальне виховання майбутніх науковців, діячів освіти та культури, формування політичних постатей та свідомих громадян. “Школа Відкритого Розуму” виховує здібну молодь, здатну відстоювати свої погляди, аргументувати відповіді, формулювати питання, знаходити ефективні методи розв’язання проблем, обмінюватися досвідом і отримувати нові знання. Це засвідчив останній 9-й семінар “Різноманітність культурного простору: історія і перспектива” в межах проекту, який проходив на базі Університету гуманістично-природничих наук імені Яна Кохановського (Польща). Окрім господарів, у роботі семінару брали участь студенти і аспіранти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Гуманістично-природничого університету імені Яна Кохановського в Кельце (Польща), Новгородського державного університету імені Ярослава Мудрого (Росія). Палкі дискусії точилися навколо 32 доповідей. Критичні зауваження та пропозиції щодо удосконалення наукових робіт учасники отримали від професора Олега Лещака і доцента Ришарда Стефанського Кельського Гуманістично-природничого університету імені Яна Кохановського. Конференція проходила нетипово, динамічно, у гострих диску-

сіях, в яких присутні мали нагоду не лише слухати доповідача, але й висловлюватися, переконувати або спростовувати сказане.

Упродовж року продовжувалося міжнародне наукове співробітництво. За 2012 рік науково-педагогічні працівники університету виконали 43 проекти і гранти міжнародних організацій, фондів: у сфері освіти і науки – 10, гуманітарних наук – 5, філології – 5, культури і мистецтва – 8, педагогіки – 4, природоохоронній сфері – 3, фізкультури і спорту – 3, в сфері соціальної педагогіки, корекційної роботи – 5.

За профілем підготовки фахівців науково-педагогічні працівники університету опублікували 103 наукові праці у зарубіжних виданнях.

У 2012 році на базі університету були проведені такі міжнародні конференції:

1) X Міжнародна наукова конференція Західноукраїнського орнітологічного товариства “Динаміка популяцій птахів” (16–19 лютого);

2) XVII Міжнародна конференція викладачів англійської мови TESOL-Україна (15–16 березня);

3) I Міжнародна науково-практична конференція студентів і магістрантів (19–20 березня);

4) Міжнародна наукова конференція, присвячена 95 річниці початку Української національно-демократичної революції 1917–1920 рр. (березень-травень);

5) VI міжнародна науково-практична конференція “Корекційна освіта: історія, сучасність та перспективи розвитку” (2–3 квітня);

6) V Міжнародна наукова конференція “Сучасні проблеми математичного моделювання, прогнозування та оптимізації” (4–5 квітня);

7) III Міжнародна науково-практична конференція з проблем дитячої книги “Читання в контексті розвитку інформаційного суспільства” (17–18 квітня);

8) Міжнародна науково-практична конференція “Формування ефективних механізмів господарювання в умовах ринкової економіки: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення” (19–20 квітня);

9) Міжнародна студентська орнітологічна конференція “Орнітологічні дослідження в Україні” (23–25 квітня);

10) Міжнародна науково-практична конференція “Інструментальне мистецтво у вищій школі: проблеми і перспективи професійної підготовки” (25–26 квітня);

11) XIII Міжнародна орнітологічна школа семінар (25–27 квітня);

12) Міжнародний круглий стіл центру американо-британських досліджень “Ксенофобія, расова та етнічна дискримінація і англомовний світ” (27 квітня);

13) Міжнародна наукова конференція “Мова, культура і соціум у гуманітарній парадигмі” (квітень);

14) Міжнародний інтеграційний семінар для студентів, магістрантів, аспірантів “Школа відкритого розуму” Інформаційне суспільство: проблеми правди і фальші (29 квітня – 6 травня);

15) IV Міжнародна конференція “Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин” (22–23 травня);

16) Міжнародна інтернет-конференція в режимі відеозв'язку “Інновації в навчанні фізики: національний і міжнародний досвід” (15 травня – 10 жовтня);

17) Міжнародна науково-практична конференція “Етносвідомість у полікультурному просторі” (травень);

18) Міжнародний симпозіум скульптури “PETRAMENIA” (травень-червень);

19) Міжнародна конференція “Теорія наближення функцій та її застосування”, присвячена 70-річчю з дня народження члена-кореспондента НАН України, професора О.І.Степанця (1942–2007) (28 травня – 3 червня);

20) Подільські читання: Біологія. Географія. Екологія з міжнародною участю (31 травня – 1 червня);

21) Міжнародна науково-практична конференція “Микола Леонтович та сучасна освіта і культура” (12–13 грудня).

Особливо масштабною була XVII Міжнародна науково-практична конференція TESOL-Ukraine “Англійська мова в глобалізованому світі” 15–16 березня 2012 р. Її проведення підтримав Відділ преси і освіти Посольства США в Україні. У роботі взяли участь 22 науковці із 7 країн світу (США, Канади, Великобританії, Ірландії, Фінляндії, Молдови, Республіки Білорусь). Україну представляли науковці 40 вишів і 18 загальноосвітніх закладів. Всього зареєструвалося 360 учасників, 225 з яких взяли участь особисто. У рамках конференції працювало 32 семінари та круглі столи, 6 секцій. Із пленарними доповідями виступили аташе з питань вивчення англійської мови Відділу преси і освіти Посольства США в Україні Френсіс Вестбург, доктор філологічних наук Гелена Кертаін (Університет Вісконсін, США), Дункан Крістлоу (Кембріджський університет, Великобританія).

Майстер-класи, презентації, круглі столи відображали широкий спектр досліджень у галузі лінгвістики, дискурсознавства, лінгвометодики, комп'ютерної лінгвістики та лінгвометодики з впровадження новітніх інформаційних технологій, соціолінгвістики, перекладознавства, літературознавства. Також для учасників конференції було презентовано виставку літератури (Кембрідж Юніверсіті Прес, Лонгман Пірсон Едукейшн).

В університеті активно працюють Центр американо-британських студій, Центр європейської інформації, Міжнародна орнітологічна школа-семинар “Раритетна орнітофауна”, Міжнародний науковий центр досліджень історії образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва й архітектури.

Міжнародний науковий центр досліджень історії образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва й архітектури очолює доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва і реставрації творів мистецтва Н.О.Урсу. Напрями наукової діяльності центру наступні:

- створення необхідної бази для наукових досліджень у сфері мистецтвознавства, культурології, історії архітектури;

- реалізація творчих проектів викладачів кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва у рамках дослід-

ження образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та архітектури Поділля;

- проведення науково-практичних симпозіумів, семінарів, конференцій, круглих столів тощо;

- сприяння підвищенню якості підготовки наукових робіт у рамках вказаної тематики, що виконуються у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка;

- впровадження результатів наукових досліджень у навчально-виховний процес, а також у процес реставрації творів мистецтва;

- видання наукових праць (збірників наукових праць за результатами конференцій, монографій, підручників, навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій).

Заходи, проведені Центром упродовж 2012 року:

а) організовано та проведено II Міжнародну Інтернет-конференцію “Мистецька спадщина Поділля у контексті полікультурного європейського простору”, у якій взяли участь усі викладачі кафедри, були запрошені науковці з вітчизняних вищих навчальних закладів, а також науковці із Польщі, Росії (Кам'янець-Подільський, 26–28 жовтня 2012 року);

б) організовано та проведено Всеукраїнський науково-практичний творчий семінар “ВішТак”, за результатами якого презентовано виставку живописних творчих композицій учасників семінару (11–17 лютого 2012 року);

в) організовано та проведено виставку студентських робіт Краків–Кам'янець за результатами літнього пленеру (4–15 жовтня 2012 року).

За результатами II Міжнародної Інтернет-конференції “Мистецька спадщина Поділля у контексті полікультурного європейського простору” опубліковано збірник наукових праць.

Активно використовує міжнародні зв'язки при впровадженні інноваційних технологій, компетентісно-світоглядного становлення майбутнього вчителя фізики кафедра методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі. Студенти активно залучаються до виконання спільних проектів кафедри з відповідними міжнародними структурними підрозділами Московського педагогічного державного університету (Росія – з 2006 р.); Технічного університету–Варна (Болгарія – з 2011 р.); Московського державного університету технологій і управління (Російська Федерація – з 2007 р.); Російського державного педагогічного університету імені О.І.Герцена (Росія – з 2009 р.); Калузького державного педагогічного університету імені К.Е.Цюлковського (Росія – з 2009 р.); Міжнародного академічного Товариства імені Михайла Балудянського (Словаччина – з 2010 р.).

У 2012 р. університет відвідало 114 іноземців, 50 із них за прямими угодами. Вони представляли 19 країн світу. Найчастіше відвідували університет представники США – 11 делегацій, Польщі – 9, Росії – 9, Молдови – 3, Білорусії – 3.

На різноманітних творчих, наукових конкурсах, міжнародних олімпіадах представники університету у 2012 році здобули 16 дипломів і 2 золоті медалі,

І срібну медаль. Результативність праці науковців університету була представлена на міжнародних виставках. Так, золоту медаль XV Ювілейної Міжнародної виставки навчальних закладів “Сучасна освіта в Україні–2012” (15–17 лютого 2012 р.), диплом “Лідер сучасної освіти України” (вища освіта), а також диплом за високі творчі досягнення в удосконаленні змісту навчально-виховного процесу національної системи освіти в Україні університет здобув за багаторічну інноваційну педагогічну діяльність з модернізації освіти в Україні. Ректору О.М.Завальнюку оголошено подяку за плідну організаційну і творчу роботу з удосконалення навчально-виховного процесу в національній системі освіти України.

Організатори Третьої Міжнародної виставки “Сучасні заклади освіти–2012” (1–3 березня 2012 р.) відзначили університет золотою медаллю та дипломом за участь в номінаціях “Міжнародне співробітництво закладів освіти і наукових установ” (проректор з міжнародних відносин, зв’язків з державними органами влади, самоуправління та засобами масової інформації В.О.Савчук, професор кафедри слов’янської філології та загального мовознавства О.С.Волковинський) та “Інклюзивна освіта: від рівних прав до рівних можливостей” (доцент кафедри логопедії та спеціальних методик Н.С.Гаврилова, асистенти кафедри логопедії та спеціальних методик О.В.Константинов, О.І.Швець).

У 2012 р. активним було і міжнародне спортивне життя. Спортсмени університету взяли участь в 39 змаганнях на Чемпіонатах Європи і Світу, де вибороли 40 медалей – 6 золотих, 8 срібних і 13 бронзових.

Серед конкретних прикладів міжнародні співпраці у 2013 р. варто назвати наступні найпотужніші заходи. Так, 7 липня 2013 у рамках угоди про співпрацю відбулася **Міжнародна літня мовна школа TESOL-Ukraine** для студентів 1–4 курсів факультету іноземної філології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, що проводиться деканом “London Kingdom College” (м.Лондон, Великобританія), директором міжнародного мовного центру Aceskills International, UK професором Джулією Авсюкевич (Ph.D.) та фахівцем з питань вивчення американської англійської мови п. Майлзом Арбаклом (США) на базі Севастопольського інституту банківської справи Української академії банківської справи Національного банку України (м.Севастополь) спільно з Центром американо-британських студій (директор – декан факультету іноземної філології Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка Аліса Миколайчук).

Щорічне проведення Міжнародної літньої мовної школи TESOL-Ukraine сприяє підвищенню якості професійно-предметних знань майбутніх вчителів-філологів, поглибленню їх соціокультурної компетенції.

24–25 жовтня 2013 р. Кам’янець-Подільський університет імені Івана Огієнка відвідала лектор **Німецької академічної служби обміну (DAAD)** Каті Бруннер, яка зустрілася зі студентами та викладачами кафедри німецької мови і представила стипендіальні програми DAAD для студентів університету. Студенти факультету іноземної філології, української філології та журналістики, історичного, економічного та фізико-математичного факультетів написали сертифікований

он-лайн тест з німецької мови, який дав їм можливість брати участь у програмах академічного обміну DAAD.

З 9 по 30 червня 2013 р. у м.Пряшів (Словацька Республіка) проходила **Міжнародна літня школа русинської мови та культури “Studium Carpatho-ruthenorum – 2013”**. Слухачі та науковці-педагоги відвідали лекції та семінари з русинської мови, літератури, історії, етнографії, які вели відомі науковці-русинознавці США, Канади, Сербії, Польщі, Словацької Республіки та України, мали змогу ознайомитися з автентичною русинською культурою на Пряшівщині, побувати на справжньому русинському весіллі, відвідати Пряшівський русинський театр імені І.Духновича тощо. У роботі літньої школи взяли участь керівник відділу навчально-виховної роботи та гуманітарної освіти кандидат історичних наук, доцент Анастасій Заводовський та аспірант кафедри історії України Михайло Забродський.

Протягом 16–21 червня 2013 року на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка проходила десята наукова конференція в межах Міжнародного Інтеграційного проекту для студентів, магістрантів і аспірантів “Школа Відкритого Розуму”. Тема конференції: **“Різноманітність культурного простору: історія і перспектива”**. Конференція відбулась завдяки підтримці ректорату Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, студентського профкому Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника, Борщівського обласного краєзнавчого музею (Україна, м.Борщів), Університету імені Яна Кохановського (Польща, м.Кельце), Центру східної культури (Польща, м.Кельце), Альманаху Studia Methodologica (Україна, м.Тернопіль). На конференції виступали студенти, магістранти й аспіранти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Україна), Університету імені Яна Кохановського в м.Кельце (Польща), Академія технічних та гуманітарних наук в м.Бельсько-Бяла (Польща), Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Т.Г.Шевченка (Україна), Новгородського державного університету імені Ярослава Мудрого (Росія, м.Великий Новгород), Московського міського педагогічного університету (Росія, м.Москва). Конференція стала свідченням укорінення традиційно-усталених цінностей Школи Відкритого Розуму. Такими стали: діалогічність, проблемність викладу, виражена толерантність, критичність будь-якої позиції, методологічна визначеність і цілеспрямованість інтенсивних наукових пошуків. Усе це слугує досягненню головної мети діяльності Школи Відкритого Розуму – інтелектуальному вихованню майбутніх учених, активних громадян суспільства і високорозвинених особистостей.

25 квітня 2013 року на історичному факультеті відбулася зустріч з відомим американським україністом професором Торонтського університету (Канада) Павлом-Робертом Магочієм, на якій було презентоване ґрунтовне дослідження з історії України “Україна: історія її земель та народів” (Ужгород, 2012, 906 с.). Дискусія виникла з важливих питань історії України – національної самоіден-

тифікації карпаторусинів, перспектив розвитку української історичної науки тощо. У зустрічі брали участь Валерій Падяк (викладач Пряшівського університету, Словаччина), викладачі та студенти історичного факультету, науковці музею-заповідника, вчителі історії міста та представники місцевих ЗМІ.

Досвід міжнародного співробітництва у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка засвідчує великі потенційні можливості цього напрямку у вдосконаленні навчального процесу. Напрацювання останніх років дозволяють зробити висновок про формування певної системи міжнародного співробітництва, яка включає в себе такі компоненти:

- проведення спільних наукових і науково-технічних досліджень;
- організація міжнародних наукових і науково-технічних конференцій, симпозіумів, конгресів, семінарів, "круглих столів";
- участь у міжнародних освітніх і наукових програмах;
- участь у програмах двостороннього та багатостороннього обміну студентами, аспірантами, науково-педагогічними і науковими працівниками;
- відрядження за кордон науково-педагогічних кадрів для викладацької та наукової роботи на основі прямих договорів університету із зарубіжними вищими навчальними закладами та отриманих грантів;
- створення спільних наукових центрів, лабораторій;
- випуск спільних щорічників наукових праць;
- участь в студентських олімпіадах, творчих конкурсах, пленерах.

В історичному вимірі формування системи міжнародних зв'язків в університеті можна поділити на декілька етапів. Кожен із них вимагав наукового осмислення, вирішення проблеми включення різних механізмів, бо міжнародні зв'язки за своїм характером і змістом, способами і напрямками, завданнями і виконавцями являють собою унікальний комплекс. Цей комплекс ефективний тоді, коли він ставить конкретні завдання на конкретний період з обов'язковим аналізом як досягнутого, так і прогалин. Саме через практику проходить апробація прийомів і методів та наступність завдань. Будь-яку форму або напрям міжнародного співробітництва можна розкласти на такі етапи:

- постановка проблеми або завдання;
- накопичення знань через теоретичне осмислення;
- пошук виконавців, які вміють працювати в команді і знають свої завдання;
- пошук партнера з вивченням його можливостей та механізмів об'єднання зусиль;
- прийняття рішення з визначенням виконавців, формуванням громадської думки про необхідність ведення цієї роботи;
- здійснення контролю (як проміжного, так і підсумкового).

Вагомими є здобутки Університету у реалізації спільних із зарубіжними колегами проєктів з актуальних проблем розвитку освіти. Так, за результатами **рейтингу ефективності спеціальних досліджень (Universities special (field-specific) research effectiveness ranking (USRER))** у сфері педагогічних наук Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка посів

перше місце в національній першості з наукової аналітики (Міжнародна академія наук і вищої освіти, Лондон, Великобританія). До складу наукової групи увійшли: доктор педагогічних наук професор П.С.Атаманчук, кандидат педагогічних наук доцент А.М.Кух, кандидат філологічних наук доцент В.П.Атаманчук, кандидат педагогічних наук доцент О.М.Ніколаєв, асистент Є.М.Дінділєвич, асистент М.О.Роздобудько. З детальними результатами дослідження можна ознайомитися на сайті освітнього проєкту <http://iashe.eu/system-iashe-rankings>.

Потужним заходом, що сприяє налагодженню ефективного обміну викладачами, студентами, учнями з метою підвищення їх професійного рівня, отримання подвійного диплому тощо є діяльність у рамках **Міжнародного інтеграційного проєкту для студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів “Школа Відкритого Розуму”**.

Здійснення цього проєкту розпочалося ще у вересні 2008 року, коли делегація студентів, магістрантів, аспірантів та докторантів Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка відвідала польське місто Кельце. Учасники делегації брали активну участь у роботі I-го міжнародного інтеграційного семінару для студентів, аспірантів та докторантів “Етнокультурні міфи та упередження в науці, освіті та суспільному житті”, який відбувся 2–7 вересня 2008 року. До когорти молодих науковців з університетів-ініціаторів проєкту також приєдналися окремі представники Львівського національного університету імені Івана Франка та Севастопольського міського гуманітарного університету. У травні 2009 року проводився II-й міжнародний інтеграційний семінар для студентів, магістрантів і аспірантів у межах того ж тематичного циклу. До його роботи, окрім студентів, магістрантів і аспірантів Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та Гуманістично-Природничого Університету імені Яна Кохановського в Кельцах, також долучилися молодіжні делегації Севастопольського міського гуманітарного університету та Лодзинського університету (Польща).

Ці дві події довели життєдайність двосторонньої угоди між Кам’янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка та Гуманістично-Природничим Університетом імені Яна Кохановського в Кельце щодо інтенсифікації співпраці задля формування молодіжної інтелектуальної еліти. Було закладено певні традиції, у відповідності до яких узвичаєними стали дворазові щорічні проведення наукових заходів у межах проєкту “Школа Відкритого Розуму”: у травні – в Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, у вересні – в Гуманістично-Природничому Університеті імені Яна Кохановського в Кельце.

У межах проєкту передбачено продовження віковичних традицій європейської університетської освіти. Основна форма науково-інтелектуального спілкування в межах проєкту – це діалог. Деяко незвичною для сьогодення є регламентна конфігурація проголошення результатів наукових досліджень: проблемні питання доповіді одразу стають предметом дискусій чи обговорення, уточнюючі питання задаються по ходу повідомлення. Тому немає хронометрично впорядкованого

регламенту виступу. Промови завершувались тоді, коли було вичерпано потенційну проблемність дослідження або чітко визначені подальші перспективи наукових пошуків у тій чи іншій ділянці. Така форма дозволяє максимально зосередитись на об'єктах та предметах досліджень, спонукає до аргументованого реагування на запитання чи заперечення, ініціює плюралізм поглядів і відвертість їхнього відстоювання.

Учасники семінарів мають також можливість ознайомитись із особливостями історичного розвитку окремих регіонів України та Польщі, долучитися до унікальних національних проявів слов'янських культур. Традиційним в межах проекту стало проведення вечорів української, польської, російської культур. Такі вечори організовуються виключно силами учасників семінарів, що надає їм можливість проявити себе як різнобічно розвинені особистості.

Реалізація проекту відбувається за підтримки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, студентського профкому Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, виконавчого комітету Кам'янець-Подільської міської ради, Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника, Кам'янець-Подільської міської друкарні, Гуманістично-Природничого університету імені Яна Кохановського в Кельце, Адміністрації Свентокшиського воєводства, органів міського самоврядування міст Сташова та Хенціни, Лодзинського університету та інших установ й організацій.

У перспективних планах розвитку проекту "Школа Відкритого Розуму" передбачено розширення кола учасників насамперед за участі представників різних вузів Росії, Словаччини, Чехії та інших країн.

У рамках підписаних угод та виконання спільного проекту з природоохоронної діяльності 21–23 липня 2013 р. була проведена комплексна експедиція, в якій брали участь викладачі кафедр біології та методики її викладання і географії та екології природничого факультету Микола Матвеев, Мар'ян Тарасенко, Максим Козак, Ігор Касіяник, Володимир Самар. Було обстежено водойми в долинах річок Південний Буг і Горинь Хмельницького, Волочиського, Теофіпольського, Білогірського районів Хмельницької та в долинах річок Горинь і Серет Ланівського, Збарзького, Зборівського і Тернопільського районів Тернопільської областей. Досліджувана територія розміщена за межами та в контактній зоні із басейном р. Дністер. Це обумовлює відносно неглибокий вріз водотоків та збереженість реліктових вирівняних елементів рельєфу. Вказані чинники зумовили розвиток заболочення на заплавах річок, яке активізувалося внаслідок створення системи антропогенних водних об'єктів.

Метою проекту було встановлення сучасних особливостей розвитку геоморфологічних процесів в умовах системи природокористування, яка функціонує у регіоні, та визначення заходів щодо покращення геоекологічного стану водно-болотних угідь для потреб охорони природи. Також було визначено видовий склад та місця поширення рідкісних видів флори і фауни водно-болотних угідь регіону. Під час дослідження були зареєстровані рідкісні для України види тва-

рин: кулик-довгоніг, косар, коровайка, медична п'явка, карась золотистий та ін. Знайдено нові місця угруповань із домінуванням плавуна щитолостого, а також регіонально-рідкісні види вищої водної флори: латаття сніжно-біле, глечики жовті, стрілолист стрелолистий, латаття біле та ін.

5 жовтня 2013 року відбувся спільний виїзд в долину річки Мукша (околиці с.Тарасівка Кам'янець-Подільського р-ну Хмельницької обл.) науковця НПП "Подільські Товтри" М.В.Дребета, викладачів природничого факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка М.О.Тарасенка, А.В.Ліщук та студентів II курсу для участі в проєкті **"Міжнародні дні осінніх спостережень за птахами (EuroBirdwatch–2013)"**.

Мета проєкту – привернути увагу людей до світу птахів та до проблем збереження місць їх проживання. Суть заходу – дізнатися, скільки та яких птахів за певний проміжок часу можна зустріти в різних куточках європейського континенту. Головним завданням днів спостережень є перепис усіх птахів, побачених за будь-який проміжок часу у ці дні, та опрацювання результатів цих спостережень у національних координаційних центрах. Загалом, упродовж одного дня спостережень, бірдатхівці облікували 4563 особини птахів, які належать до 7 рядів (Пеліканоподібні, Лелекоподібні, Соколоподібні, Сивкоподібні, Голубоподібні, Дятлоподібні та Горобцеподібні). За результатами проєкту з природоохоронної діяльності Л.Г.Любінська, професор кафедри біології та методики її викладання, взяла участь у міжнародній науковій конференції **"Право, адміністративне та екологічне планування розвитку річкових долин"**, яка відбулася у Вищій школі адміністрування в Бельсько-Бяла спільно з Польською академією наук, Товариством польських гідрологів і регіональним управлінням водного господарства у Кракові під патронатом Сілезького воеводства, і виступила з доповіддю "Характеристика пониззя р.Смотрич (Україна)".

Участь у програмних проєктах не лише сприяє розвитку наукового потенціалу університету, підвищенню якості освіти, адміністрування, але й виступає додатковим джерелом фінансування наукової й освітянської діяльності навчального закладу.

Багаторічна наукова співпраця академічних середовищ України й Польщі у вигляді спільних науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів дала поштовх до появи спільного наукового проєкту. Важливим імпульсом для цього став конкурс, оголошений управлінням освіти, молоді та спорту Кам'янець-Подільської РДА на кращий проєкт **"Освіта, виховання, соціальна робота"**.

Кафедра соціальної педагогіки й соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, яку очолює кандидат педагогічних наук, доцент Людмила Мельник, виграла конкурс. Проєкт було закінчено в зазначений термін. Координувала роботу доцент Вікторія Лічкевич, яка займалася ще й перекладом текстів з польської на українську та навпаки.

Ректор університету професор Сергій Копилов запросив до співпраці в проєкті з польської сторони габілітованого доктора, надзвичайного професора, завідувача кафедри соціальної педагогіки Жешівського університету (Польща)

Марка Палоха як керівника проекту, ад'юнкта цієї ж кафедри, доктора гуманітарних наук Беату Зембу як заступника та інженера інформативних технологій з Краківської політехніки Аделіну Зембу. З української сторони проект очолила Людмила Мельник. Активну участь у цій роботі взяли науковці: Віталій Співак – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету корекційної та соціальної педагогіки й соціальної роботи К-ПНУ імені Івана Огієнка; Світлана Миронова – доктор педагогічних наук, професор К-ПНУ імені Івана Огієнка; Олександр Пушкар – магістр педагогічної освіти, аспірант кафедри методики викладання іноземних мов Київського національного лінгвістичного університету та інші. Результатом цієї співпраці стала книга статей, яку польська сторона видала власним коштом.

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка також продовжує видавничу співпрацю із науковим товариством Російської Федерації. Так, професор кафедри слов'янської філології С.С.Петровська у співавторстві з доцентом М.М.Черніковим за рекомендацією Міністерства освіти Російської Федерації опублікувала “Збірник диктантів з російської мови для 7 класів” у російському видавництві “Дрофа”. Доцент кафедри психології освіти, праці і управління В.М.Федорчук є автором низки статей у російському енциклопедичному виданні “Психология общения”.

Монографія “Елементи математичної теорії еволюційних рівнянь у банахових просторах” професора, завідувача кафедри диференціальних рівнянь ЧЧЧЧЧЧЧЧ була видана друком у Сінгапурі в рамках проекту “World Scientific Series”. Професор кафедри української мови Н.Д.Коваленко і доцент кафедри української мови Б.О.Коваленко увійшли до колективу авторів монографії “Вода” в славянській фразеології і пареміології” (Будапешт, 2013).

Отже, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка впродовж 2012–2013 років повною мірою забезпечував процес інтеграції України в міжнародний освітній, науковий та культурний простір. Встановлення та розвиток міжнародних зв'язків університету імені Івана Огієнка з вищими навчальними закладами, державними і недержавними організаціями України, держав ближнього та дальнього зарубіжжя є одними з пріоритетних напрямків діяльності університету. Основною метою міжнародного співробітництва є розширення контактів у сфері спільного виконання науково-практичних проєктів, проведення науково-практичних конференцій, семінарів, видання спільних збірників. Саме це дає можливість розширювати кордони міжнародного співробітництва, підвищувати ефективність співпраці та зміцнювати існуючі відносини.